

informatie voor de leerkracht - zelf een middeleeuwse initiaal versieren

Benodigheden en voorbereiding

- Pdf-bestand Gebedenboek
- Pdf-kopieervellen middeleeuwse initialen (A4)
- Stiften
- Potloden
- Gouden stiften

Zelf te bedenken extra materiaal

Deze opdracht sluit aan bij canononderwerp hebbanollavogala:

<https://www.canonvannederland.nl/nl/hebbanollavogala>

Info gebede en getijdenboeken:

[Getijdenboeken | Literatuurgeschiedenis](#)

Vorbereiding

Leg de materialen klaar en open het pdf-bestand 'gebedenboek' op het digibord. Vraag leerlingen vooraf om door te geven welke letter van het alfabet ze willen versieren.

1 Bekijk samen de 1ste afbeelding van het pdf-bestand: 'gebedenboek'.

Dit is een pagina uit een middeleeuws boek.

Stel de volgende vragen:

- Wat zie je?
- Welke kleuren?
- Welke versieringen zie je om de afbeelding heen?
- Hoe zijn de mensen gemaakt?
- Hoe zijn de ogen van de mensen gemaakt?
- Vertel dat er een verschil is tussen schrijffletters en initialen.

De schrijffletters werden geschreven met veren en inkt. De schrijffletters werden tussen twee lijntjes geschreven. Omdat perkament heel duur was om te maken, wilden ze zoveel mogelijk woorden plaatsen op een pagina. De bladzijden zagen zwart van de letters, daarom noemen we dit lettertype 'blackletter'.

Vertel dat perkament van dierenhuiden wordt gemaakt. Het volgende filmpje laat goed zien hoe je een manuscript maakte in de late middeleeuwen. Het filmpje is Engelstalig en duurt 6.19 min (1433) [Making Manuscripts - YouTube](#)

2 Middeleeuwse initialen

Bekijk nu samen de 2de afbeelding van het pdf-bestand. Zoals ze in het filmpje konden zien, kijken ze nu naar een initiaal. De schrijver bepaalt hoeveel ruimte de illustrator/tekenaar krijgt voor het maken van het initiaal. De initialen worden niet geschreven, maar geschilderd. De initialen zijn herkenbaar en mooi versierd.

Bespreek de volgende vragen:

- Wat valt je op aan deze initiaal?
- Welke kleuren?
- Welke versieringen zie je?

Zelf aan de slag!

Vertel dat de kinderen zelf ook een initiaal gaan maken. De 3de pagina van het pdf-bestand en de volgende pinterest-pagina <https://nl.pinterest.com/friesmuseum/medieval-manuscript-letters-initials/> kan de kinderen inspiratie geven voor het versieren van hun eigen initiaal.